

Stari Bregar.

Elvira Dolinar.

To vam je čudak, ta star Bregar. Gori za vasjo je imel staro, na pol razpolo bajtico. Trilema strela je bila s slamo pokrita; vsa prhava je že bila, deloma z živo zelenim manhom obrasčena, deloma vsa oskobljena, da je ob slabem vremenu dež curjal notri. Stene te uge bajtice so bile zložene iz začrnih tramov. Ker so bili premalo obtesani, je bila hrušica vsa spranjasta, da je veter skozi pihal. Toda gospodarju se ni zdelo, da bi spranje zamisli v steni zamazal.

Na kolarinci je bila strela tudi tako udrta, da jo je moral s kolom podpreti, da se ni zrušila navpik. A kaj za to! Bregarju bi se bil videl greh postaviti novo, dokler je se stara rabila za silo. Kajti bil je neizmerno skop, a govorili so, da ima denarja na kupe.

Toda ljudje mursikatero govorijo. Ko pa ni nihče pogledal v Bregarjeve skrinje in tudi nihče znal povedati, je li vse res, kar je krožilo med ljudmi, ali ne.

Vedno so si znali kaj pripovedovati, ko so hodili na dolge, zimske vecere v prej, ali kadar so na vrote poletne neškončne dni okopali koruzo. Moj Bog, dnevi so tako dolgi, ure se vrste tako počasi, kaj si ne bi človek okrajšal časa s pripovedovanjem. Eden zine to, drug drugo in takoj potecajo mukapolne vrote debarske ure.

In so povedali, da je bil Bregarjev oče revni kajžar v oni bajtici, kjer mu je prebil zdaj sin. Bil je oriden in poshen mož, toda, kadar se to že v življenju godi, pripetila se mu je nekoč taka, da so ga gospoda dali v večtedenski zapor.

No, pa saj veste, kako to je. Zbere se v kajbi vsakovrstnih ljudi. Ne vprasio tam za občino, ne redijo jih po vasesh ampak kakov kateri pride, tako ga vtaknejo notri, brez oziroma na to, je li sedajnem prebivalcem novi došel po volji ali ne.

Pa je imel stari Bregar srečo. V njegovi celici je sedel tudi neki postopač in danguba, ki je nosil menda precej težko torbo grehov, kajti sam ni računal na to, da bi še kedaj stopej v prostost.

Stari Bregar se mu je bil pričakal. Sedela sta včasih po cele noči skupaj ter sta si pripovedovala iz svojega življenga. Ob takih prilikah je Bregar zvedel tudi eno, ki mu je dala blagovati srečno uro, ki ga je dovedla v ta sicer malo zaželeni kvartir.

Res čudni so poti božji. Kar je drugim v nesrečo in nevojo, bilo je njemu izvor sreče in zadovoljstva. Oni potepuh in nebodigatretre se mu je bil izpovedal, da je nekoč potafati nekje tam med svetom — sam Bog znaj kje — celo vrsto cekinov. To je pa nekje v gornjih krajinah zakopal pod neko drevo. Ker sam ni imel več upanja, da bi še kedaj izšel na svobo, poveril je to tajnost svojemu prijatelju in sedajnemu pijaču v trpljenju. Popisal mu je natančno kraj in drevo, kjer se nahaja ta zaklad in da mu je navodilo, kako priti do njega.

Ko je bila Bregarju nra, in so se spet odprla vrata pred njim, ni misil na dom, ampak potihel naravnost v označenem kraj, da pošte svojo srečo. Aller ni imel pri tem poslu niti prič in ker ni nikomur nicesar povedal, se ni moglo nikdar natančno dognati kaj in kako.

Toda Bregar ni utegnil več dolgo uživati pridobljenega zaklada. Kmalo po svojem povratku domu si je nakopal hudo pljučnico, ki ga je stisnila uže v par dneh. Pred smrtnje je poklical pred sebe svoja dva sina ter jima je izročil najdeno bogastvo. Toda tudi zdaj ni bilo prič poleg, sina sta pa molčala po očetovi smrti kogrob. Ali ljudje so vedeli vseeno povedati, da je deli svoj zaklad na smrtni postelji med sinova.

Kmalo po očetovi smrti se je prizneni mlajši sin v drugo raz je kazal, da je že presla čez prvo mladost. Opravljen je bila čisto skromno, v slabu, vskakdanje krilo. Na desni strani je temnočrnega krila je bila pritišnjena velika krapa. Prisita pa je bila z velikimi neokrenimi ubodi z debelega, domačega konca. Z nerodnim, ostrimi krenjam je grabila kromo ter se ni menila za veselje tovarisce. Sama za se je opravljala delo, kakor da ni od te družbe.

Bregar je nekoliko časa radovedno motri.

"Zakaj si ti dekle prisila na črno koko z belim koncem?" "Znate, nisem imela doma črnega konca, pa se mi je žal videlo krajcarjev, da bi si ga kupila. Domačega konca sem pa imela doma. Saj se bolj drži, kakor kupljeni konec."

"A glej, zato. Ti si pa res sparovna dekhina."

Obrnil se je Bregar v stran ter začel preobracati in premetavati svojo kromo. Pred očmi mu pa je bilo ves dan črno kriko, z belimi ubodi zakrpano.

Ko je solnce zahajalo, je bila njegova kruna suha. Splastil jo je, da jo jutri za rano zvozi domu. A ko je popravljala haščadno plast, je bil njegov sklin storjen.

"Ona deklinata, ki se ji krajcarjev smili za črni konec, mora biti moja, to bo gospodinju po mojem gustozi."

Kakor je sklenil, tako je tudi storil. Zasmučil je Virantovo Ančko, ker se mu je videla edina pametna in štedljiva dekle v devetih farah naokoli. Ima ga je rada vzela, ker je bila za prlečna ter se ni načrta dočela.

"A zakaj so na načiji orehi, kaj jih ne bi tržila?"

"No jih trži, če moreš, saj vidiš, da čača ne dajo!"

"Bom jaz več naredil, to je moja briga, samo ti jih potem odnesi v tržitvo."

Od istega dne je fant dobr pazil, kedad je šel oče iz hiše. Komaj je vrata za sabo zaprl, že je bil gori na načiji ter si je natlačil vse žepce. Uren je bil v spretnem kakovostenku, ko se je stari povrnil, je fant tudi že stal na tleh ter se je miren, kot se ne bi bilo niti zgodilo čez vrata ven. Sel je k sosedu ter tam spravil orehe.

Tako sta se poročila Bregar in Ančka.

Kdor bi sedaj mislil, da sta dva skopa ljudu dobro gospodarila, bi se jeko motil.

Bregar, ko je čutil, da ima odrinč in delavno žensko v hiši, se je čim dalj, tem bolj odtegnil del. Dokler so bili dečki še mali, je vsaj še zoral tisto njivico za hišo in je živimi pokladel. Čim mu pa je prišlo nekaj odrastel, je prepustil tudi to delo njemu in ženi.

Vse gospodarstvo je sloneno tako rekoč na njenih ramah.

Sposladi, ko jih je sim oral, mu je morala sama plužiti. Sama je posejala, okopala, ogrinjača in spravljala. Otroci, ki so bili še mlađi, so bili le slabu pomoč.

Ali kadar so bili prodajni jančki v hlevu, se je spomnil Bregar, da je on gospodar.

Sam jih je gnal v semenj ter jih je prodal po svoji volji, dečnarja pa ni nikdar nihče videl,

spravil ga je tako na dno svoje skrinje ter vtaknil ključ lepo v žep.

Kadar je bilo treba kupiti deci oprave ali obuće in mu je žena rekla za kak groš, se je rasdril nad njo. "Kaka si ti gospodinju, da se za opravo nimaš. Kaj ti bom ja dečo opravljaj!"

Moralu si je pomagati, kajti je vedela in znala.

Seveda je bilo to tako težavno, kajti vedel je on za vsako jajce, ki so ga kokosili znesle. Bog ne daj, da bi bila kedaj katero prodala brez njegove vrednosti. To je moralito bismo za sol in za olje. Tudi kažeče je imel pod svojim strogim nadzorstvom. Leta s posebno zvijaco se je posrečilo včasih zmakniti kak roček koruze, da ga je poslala po deci skriven v tržitvo. Tako je nabirala počasi groše, da je kupila sebi in deci najpotrebeno opravo.

Mož njen pa je hodil z rožnivcem v rokah z živilo na pašo. Počasi je stopal za krami, premikal mrmraje ustater prebiral jagode na svojem rožnem vencu. Za delo mu ni bilo manj.

Ko so doraščali dekleti, je bilo ženi nekoč laglje. Hodovala je z njimi v lozo jagod načirat ter jih je v bližnjem trgu draga prodala. Za jagodami so prišle maline, prišle so gljive in črne horovnice. Jesen je dočnala bogato zalogu kostanja.

Vse se je dalo obrniti lahko v denar. Loza je prednemu neizčrpnu vir dohodka, če je več izrabljati. A te ženske so bile pridne in marljive vse tri.

Tako so živelj se primerjali.

ma udečano par let. Toda prije je bila čisto skromno, v slabu, vskakdanje krilo. Na desni strani je temnočrnega krila je bila pritišnjena velika krapa. Prisita pa je bila z velikimi neokrenimi ubodi z debelega, domačega konca. Z nerodnim, ostrimi krenjam je grabila kromo ter se ni menila za veselje tovarisce. Sama za se je opravljala delo, kakor da ni od te družbe.

Bregar je nekoliko časa radovedno motri.

"Zakaj si ti dekle prisila na črno koko z belim koncem?"

"Znate, nisem imela doma črnega konca, pa se mi je žal videlo krajcarjev, da bi si ga kupila. Domačega konca sem pa imela doma. Saj se bolj drži, kakor kupljeni konec."

"A glej, zato. Ti si pa res sparovna dekhina."

Obrnil se je Bregar v stran ter začel preobracati in premetavati svojo kromo. Pred očmi mu pa je bilo ves dan črno kriko, z belimi ubodi zakrpano.

Ko je solnce zahajalo, je bila njegova kruna suha. Splastil jo je, da jo jutri za rano zvozi domu. A ko je popravljala haščadno plast, je bil njegov sklin storjen.

"Sam pri Bregarjevih naj ne bi imeli nicesar. Ni bilo dečnarja, da bi si kupili popirja, niti ni bilo olja v lampi, da bi si svetile.

Nekoga dne se zmislil Tone, mlajši sin Bregarjev ter očita sestrama: "Kaj pri nas ne ho Božiča? Vsepovod kinčijo, samo pri nas je na tak pustoš."

"Daj, daj, kinči ti, če imas kaj penez!" se mu odreže sestra.

"A zakaj so na načiji orehi, kaj jih ne bi tržila?"

"No jih trži, če moreš, saj vidiš, da čača ne dajo!"

"Bom jaz več naredil, to je moja briga, samo ti jih potem odnesi v tržitvo."

Od istega dne je fant dobr pazil, kedad je šel oče iz hiše. Komaj je vrata za sabo zaprl, že je bil gori na načiji ter si je natlačil vse žepce. Uren je bil v spretnem kakovostenku, ko se je stari povrnil, je fant tudi že stal na tleh ter se je miren, kot se ne bi bilo niti zgodilo čez vrata ven. Sel je k sosedu ter tam spravil orehe.

Tako jih je nanosil poslagoma polno vagancio. Ko se mu jih je videlo dosti, naprosi sosed, da je šla k očetu.

"Ki vas lepo prosim, sosed, orehe bi si rada predala, pa jih nimam po kom poslati. Dajte mi no svojo Miciko, da mi jih bo odnesla."

Stari Bregar na to reče: "Pa naj gre deklinata, saj ima časa dosti."

In nesla je Micika zvrhoma šibnato košaro oreho na glavu in sosedje mimo svojega očeta prodajat.

No, to je bilo k božičnim svetkom novih robev, in popirja za kinč, pa se slaščice dosti za v kolač.

Dasi so zrastele Bregarjevi hčeri v trpljenju in pomanjkanju, so se vendar razvlečele ko rožice. Bile se bele in rudeče, nežnih lic in pomasnega stasa. Nihče ne bi bil rekel, da so to hčere mirsavagega Bregarja in temnopole Ančke. A vendar je bil tako.

Tudi fanti so radi pogledovali za brhkim puncami, toda upal se ni nihče prav do njih, ker so dobro znali kakov skupuh jim je oče. Toda enkrat pred pustom se vendar eden obrazbi ter zasnubi mlajšo, Miciko.

Bregar je privolil. Se pogledal na fanta, ki bi mu bil za zetata. Nai, si to imajo mladi ljudje, med seboj. Samo o doti ni hotel nicesar čuti.

Mati in hčete so začele z veseljem pripravljati na prigovore. Ogledale so se po hiši. Moj Bog, kak je tu zgledalo! Kaj se bodo tu svatje zbrali? Kaj bodo pa rekel, ko je vse tako zamemarjeno in zapisušeno!

Miza klopi so stare se Bog zna da je keda. Crtovjedina se sijanje iz njih, in ščikaste so in obrabljene, da oblike na njih obvise. Komaj da se še skupaj vže. Ako njih več sede na klopi, Bog me, da se mora pod njimi zrušiti. Povedale so to vse staremu, ali on je bil gluhan na to nivo: "Samo naredite, kaj to mene brigata."

Sprevidele so, da ni s starim

ma udečano par let. Toda prije je bila čisto skromno, v slabu, vskakdanje krilo. Na desni strani je temnočrnega krila je bila pritišnjena velika krapa. Prisita pa je bila z velikimi neokrenimi ubodi z debelega, domačega konca. Z nerodnim, ostrimi krenjam je grabila kromo ter se ni menila za veselje tovarisce. Sama za se je opravljala delo, kakor da ni od te družbe.

Bregar je nekoliko časa radovedno motri.

"Kaj storiti? Na načiji je bilo črno oreho. Ženske se jih niso smele dotakniti. Še ni rad videl stari, ako so jih v kolač natoljke, nikat pa, da bi jih bili prodali. Pazil je dobro na ženske, da mu jih niso zmikale. Toda sila cloveka izči.

"Tak storiti? Na načiji je bilo črno oreho. Ženske se jih niso smele dotakniti. Še ni rad videl stari, ako so jih v kolač natoljke, nikat pa, da bi jih bili prodali. Pazil je dobro na ženske, da mu jih niso zmikale. Toda sila cloveka izči."

"Pa kaj ti ni dosti, če ti dam zdravino? Kaj misliš, da mi bozdaj vse odveleki od hiše? Ob čem bom pa ja živel, če bom se jej dal? Kaj ji bom iz siromasiva štel doto?"

"Nevolj je nekaj zabrudnil in ni hotel več čuti o kakem testamentu."

Obrnil se je k steni ter začel na pol glasno momljati rožnico.

"Pa saj imate dve kravi v hlevu. Bar eno kravo jih daje; venlar je ne moreste kar tako prazno odpraviti od doma,"

"Zdaj pa vidim, da si res navdaren. Kaj misliš, da sem kravast z mojega dvořišča. Pa naj se Micika ostane, če neces samo tak."

"In res je moralost ostanite Micika doma, ker se je vsa kupčija razdrila ob nesrečni tej kravi."

Ančki je bilo hudo pri sreči. Kakor je odbil stari tega snubca, a tako je odbije vsakega, a hčere je ostanejo doma. Dobro je poznačala svojega starega. Vedela je, da ne opravi nicesar ženjim, če bi mu prav prigorovala. Zato je rajši molčala in prepletala.

Niso takrat še mislili, da bo Bregarju zadnja zima.

V postu, že je bilo proti solnicu vse kopno, samo po jarkih je bil se sneg, — se je stari Bregar prehodil in je legel. Seveda ni maral, da bi kdo stopil zanj v lekarno po vracetva. Smilili so se mu groši. Komaj mu jo je stisnila v roke, že se je izvile Bregarju zadnja zdravila iz prsi.

Ančka, videča, da se mu bliža zadnja ura, ga je hotela prizgala blagoslovljeno svečo. Komaj mu jo je stisnila v roke, že se je izvile Bregarju zadnja zdravila iz prsi.

Ko so pregledali Bregarjevo skrinjo, so našli na dnu skrinje v star, nudeč robec povezan.

CLEVELANDSKA AMERIKA.

ČAHAJ V TOREK IN PETEK.

NAROČNINA:

Na Ameriko.....	\$2.00
Na Evropo.....	\$3.00
Na Cleveland po pošti.....	\$2.50

Poznomo število po 3 cent.

Dopisi brez podpisu in nasnosti se ne prenemajo

Vsa pisma, dopisi in denar naj se poslajo na:

CLEVELANDSKA AMERIKA,
6110 ST. CLAIR AVE. N. E.
CLEVELAND, O.

EDWARD KALISH, Publisher.
LOUIS J. PIRK, Editor.

ISSUED TUESDAYS AND FRIDAYS.

Read by 15,000 Slovenska (Krojanci) in
the City of Cleveland and elsewhere. Adver-
tising rates on request.

TEL. CUY. PRINCETON 189

Entered as second-class matter January
8th 1905, at the post office at Cleveland, O.
Under the Act of March 3, 1879.

No. 3. Friday Jan. 8th 1915.

CLEVELANDSKA AMERIKA

Reklama.

Nekomu je sapa zastala! Za-
kaj? Odločni odgovori, jasna
razmotrivanja in čisti odgovori
tvorijo pri danes obstoječih
razmerah oni "zamašek", ki
ne daje dihati one vrste lju-
dem, ki bi radi na račun na-
razobčnega slovenskega ljud-
stva predstavljali narodne re-
sile, zajedno pa činitelje
"cesarskih in božjih postav".
Dokaz temu sta dopisa v "Am.
Sl." z dne 1. prosinca t. l.

Moj namen ni odrekati ve-
likastnih božičnih praznikov,
kakor tudi ne odgovarjati na
napade vse časti vrednih so-
trudnikov bodisi tega ali one-
ga lista, ker sem v dno duše
prepričan, da bodejo to sto-
ri moji soborilci sami, in to z
vso brezobzirnostjo in dosled-
nostjo.

Eno pa je, kar moram javno
pribiti, in to je, da sta oba do-
pisa bila skovana "tam v skriven-
ej kamri", kjer si blagoslov-
ljena gospoda deva krisko na
obraz.

Prvi dopis, ki nosi podpis
"X", je ves poln blaženosti in
navdušenja božjem "biznis-če-
ščenju" in v tem, ko na eni
strani prioveduje o velikan-
skih posetih božjih hramov, po-
ve na drugi strani — "da nik-
jer ni bilo pre-polno!" Čisto
jasno dejstvo, ali krajše po-
vedano: "Mnogo je bilo ob-
činstva, pa malo dolarjev."

Vsa tako si moram stvar raz-
lagati, ker drugače bi bila tudi
"kolektiv" mesto "ministrantov"
omerjena kakor se je to
zgodilo ob priliki zadnjih ve-
likonočnih praznikov. Tudi v
razne liste in njih dopisnike se
ta revede na duhu zaletava, in
enim kot drugim ocita bogok-
letstvo, toda na to psovko
bom odgovarjal šele konečno —
suma sumarum. Pri tem do-
pisu recem le, da bi moral no-
sti v signatu mesto črke "X"
črko "O". — Sicer ponujem
to žalostno dejstvo, ker mi do-
kazuje, da je ljudstvo, to do-
bro ljudstvo, prislo, ne po svo-
ji krvidi, v razni finančni nav-
skršči, na drugi strani pa me
to žalostno dejstvo uverjuje, da
to pot ni bilo možno darovati
nikdar sitim kranjskim "napo-
Bogovom", in tolaži me z misli-
sijo, da bo gospodarska mi-
serija naučila mislit tudi na-
še ljudi.

Iz tega dopisa posnemam
pa tudi, da je iskrena želja na-
ših po sili "božjih častilcev"
naj bi prcel izhajati tu v Cle-
velandu "katoliški", ali odkrito
rečeno "kranjsko-klerikalni"
list. Nič, prav nič bi ne imel
proti temu, ko bi tu jasno ne-
videl onega cilja, ki ga za-
sleduje naš največjega jezu-
ita sv. Ligerijora, ki pravi: "Na-
men posvečuje sredstva", teda
nauk, ki oprošča največje zlo-
čine raznovrstnih grehov, če
so pri tem vrgli samo nekaj
grošev v "boljše name". In
kdo je pač zasedoval na-
še boje, politične boje v pre-
tečenem letu, je moral priti do
prepričanja, da se v "skriveni
kamri" to izlezo že dalj ča-
sa greje inkuje, in ce stvar še

ni dozorela do danes, je to sa-
mo še znak, da tu manjka ose-
be, ki bi služila v "hatko" ali
"nakovalo", kajti za božjo čast
vneti kranjski gospodje navad-
no spuščajo k pekočemu ognju
sprva osebe, ki vse bolesti
potrežljivo prenašajo, samo
da se "gospodu" ne zgodi ni-
česar, božja čast in katoličan-
stvo tu ne prideva v poštete,
ker če sem storil kaj dobrega
te vrste ljudem, me čaka pla-
čilo v nebesih.

Drugi dopis kaže, da večlet-
ni naročnik "Am. Sl." neki J.
Z. dopisa sam ni spisal, ali pa
se je v istini "zaletel", ker ko
se zaletava v Cl. Am. mu je
stavek ušel, ali pa ga je slabo
prepisal ko pravi, da Cl. Am.
od časa do časa kaže bolj pod-
lo ali brezpomembno vsebino
in da skoraj vrhuncu podlosti
kaže že njen (scilicet "Cl.
Am.") naslov. — Bogovi! pri-
di nam na pomoč! — Sv.
Duh, kje si! Kdo nam razjasni
pomen teh besedi ali pokvarje-
nega stavka? Je že ludik, če
človek podpiše tudi smrtno ob-
sedbo, ki znači samo kleče-
plazivo, zlubo, neukost in druge
take lastnosti.

Naslov listu je: Cleveland-
ska Amerika, neodvisen list za
slovenske delavce v Ameriki! Našel
sem tedaj podlost, in ne-
odvisnost, ki je ljuba vsakomur,
maj bo tedaj podlost! Da,
ponižnost, ona ponižnost je, ki
je tepla naše prade, dede,
ona ponižnost, ki tepe danes
nas — ono ponižnost naj vee-
nim v srce tudi naši nad-
hudni mladieni, da se bode taki
mi, v moških letih plazila po
relihi in pri vsakemu udarcu
z bičem, četudi z iokačoim
glasom vzdiknil: "Živijo bič!
Živijo cesar!" in "božja volja
naj se zgodi!"

Ne, gospodje tam v vašem
zavetišču, tega ne bomo storili, in "če je svet poln hudi-
čev", in "če bi imeli ti hudiči
tudi jelenove rože. Neodvisni
samo, neodvisni hočemo biti in
svoje neodvisnosti ne prodamo
ne za "plehasto kolajno" s ce-
sarjevo podobo in ne za vaše
škapulirje, ki so danes moderni
v Tržiču na Gorenjskem, in
če naj velja vgotovljenje neod-
visnosti za podlost, potem bom
tu podlost iskal v clevelandskem
župnišču, kjer g. O. tudi ni
hotel tebi nič, meni nič prevze-
ti na svojo vest greha, ki po-
mojem mnenju ni greh, pač pa
vesel pojaz narave.

Z listom vred blati ta reva
naš dopisnike. Ne bom odgovarjal
sicer za druge, ker prepušcam vsagomur svoj zagovor
kakor tudi sodbo, a rečem
samo to, da se poskusim lahko
z dopisniki "Am. Sl." v vseh
panah izvzemši učenja lice-
merstva in pa prodaje fazno-
vrstnega nevidnega blaga na
debelo in drobno. Ponašam se
konečno tudi s tem, da nismo
stvari prepisali od kakega ma-
ziljenca in naš ponos je, da se
naši dopisi niti danes in se niti
v prihodnje ne bodo cenzuri-
rali v "skriveni kamri" — in
to pomenja tudi neodvisnost
pa makar, naj se imenuje ta ne-
odvisnost "podlost".

Zdaj pa k delavcem, torej k
nam samim in našemu živiljen-
skemu vprašanju. Brezposel-
nost je v zadnjih mesecih na-
ravno ogromna in če bo samo
še malo napredovala, pa ima-
mo tu brez razločka narod-
nosti in stanov, splošno krizo.
Tu pa zdaj modrijan "Am. Sl."
zlobno in zavito vprašuje na
naslov naprednih listov in njih
dopisnikov, čemu se ne pres-
krbi delavstvu dela?! — Ne z
zdrolo, ne z jezo morem pov-
sem mirno odgovoriti: Pri da-
našnjem svetovno-gospodar-
skem položaju ne morejo tega
storiti niti najboljše delavske
organizacije, katerih voditelji
znajo kaj več kakor samo "Do-
minus vobis cuum", ker se ka-
pital, trdna skalna vsake cer-
kvene in posvetne oblasti ne
da omajati, ker ta kapital ho-
če i v prihodnosti ostati "ne-
odvisen", torej po razlaganju
dopisnika v "Am. Sl." podel,
in ker ravno nam delavcem
manjka nesebičnih pa izobra-
ženih soborilcev, ki bi gledali
z dobratib sedaj živečega na-
roda in narodnega naraščaja,
pa makar če temu naraščaju

manjkata tudi z zakramenta
po \$5.00 komad, takih kot jih
je duhovščina imela še pred ce-
libatom, ko še duhovni niso
sloveli prisegali slatemu teletu,
marveč so duhovni s svojo iz-
obrazbo skrbeli za dobratib
svojih vernikov.

Tudi v tem dopisu se vzdi-
hrje po dobrem katoliškem li-
stu. Nastane tu vprašanje, če
morda ni vse, kar je v stiku s
"Cl. Am." protikatoliško? Mo-
geče bi to bilo pri danih razme-
rah, ker kadar kranjskemu župni-
šču v trebuhi zakruli ali
pa preobjektiva narava poželi
kaj posebnega, takrat se temu
mora zadovoljiti in če tudi v
božjem imenu, ne glede na to,
ali delavec ima ali nima. "Daj
ali si pa brezvarec, bogoklet-
nik, itd."

Milo zdihuje dopisnik: Za-
kaj sovraštvo proti dobremu
katoliškemu listu? Gospoda,
kdo seje veter, žanje vihar!
"Am. Sl." je pozival na boj-
kot "Cl. Am.", in to je storil
kot dopisnik katoliški duhoven
Oman, morda na komando —
ne vem — pa rečem, da će uni-
čite s svojim verskim beganjem
deset ali več naprednih li-
stov, da bosta mestu vsakega
unicenega zrastla dva, ker pa-
je torbe si ne pustimo natakniti,
kakor tudi za prvi udarec
ne bomo nastavili drugačega li-
ca, marveč bodemo dosledno
vračali, ker skušnja kranjske
duhovščine nas uči, naj ne bo-
mo popustljivi, če nečemo, da
se pozneje bridko kesamo. Če
se naši dopisi, ki vsebujejo sa-
mo žive dokaze "svete požreš-
nosti" imenujejo "bogoklet-
stvo", potem jih zavračam te
"božje agente" s priimkom:
Bogoskrunci! Capito! vi av-
strijski korporali, ki posojuje-
te svoje ime onim, ki so volko-
vi v oči.

Psihologijoj vojakov bi bilo
treba proučevati z isto pa-
ljivostjo kot proučujejo vo-
jaški atači razne nove po-
trebščine armade. Človek se
privadi vsemu. Zajec stoji v
bojni vrstah poleg močnega
medveda. To pa raditega, ker
je večina onih, ki so v vojni,
od mladih let poučevanja, da
je treba prelivati kri, da se
ohrani mir. In konečno je ve-
čina vojakov nezobražena,
drugačega ne zna kot na koman-
do dvigniti baionet in puško
ter strelijeti. Za višje ideale te
vojaške mase niso. Za klanje
so izvrstne. Ko se jim pridruži
številni župnišči, so fizično popol-
noma sposobne, da se ne ustra-
šijo niti potokov krvi.

— Psihologija vojaka na boji-
šču je veliko bolj enostavna
kot bi si kdo misli. Glavna
moč cele armada obstoji ve-
činoma z revnih ljudij, kmetov,
rekodeleev, dijakov ter delav-
skih sinov, ki v normalnem
živiljenju niso posebno junaki.
In res je prav gotovo, da med
vojaki skoraj ne nobenega, ki
ne bi v svojem vsakdanjem
živiljenju zadržel, če bi se ma-
homa znašel pred nabitimi puš-
kami, ki ga hočejo ubiti. In
klijub temu — danes so vsi vo-
jaki — junaki. To pa radi tega,
ker postane vojska za te ljudi
delo. N. pr. prebivalstvo neke-
ga mesta, katero sovražnik ob-
streljuje, je sprva nemirno, ko-
nočeno se pa uča v svojo uso-
do in ljudje so mirni, ker so
se pač navadli na bombe. V
Port Arturju, kadar so Japonci
prenehali s strelijanjem, so
bili javni sprehodi polni šeta-
jočih ljudi. Pravili so: Granate
ne padajo več, pojdimo neko-
liko na sprehod.

Poleg tega pa moramo ra-
čunati pri vsakem vojaku še
optimizem, ki je tako prirojen
vsakemu vojaku, da brez tega
optimizma sploh vojske ne bi
mogle biti, ker ljudje radi stra-
hu ne bi šli v klavlico. In ta
optimizem je nekako gotovo
prepričanje, da bo nesreča
prej drugega zadela.

Bolezni neprestano zahteva-
jo mnogo ljudi, navadne delav-
ske meseca bolezni pa borejo
množiče. Smrt gotovo zadene
danes tega, jutri onega. Toda
nitične ne misli, da bo moral
ravnio on danes ali jutri biti
bitičan, ker vedno in vedno
mu prihaja na misel: Saj jih
je veliko, mogoče pa koga dru-
zega zadene mesto mene. In
vsak vojak je pač egoističen
dovolj, da reče: Ravnio meni
je namenjeno? Saj je dovolj
drugih. In seveda prav v onem

trenutku priesi krogla in ga
podere na tla. Siromak pa je
bil trdn prepričan, da pride
zdrav domov.

Vsek vojak nosi s seboj na
bojno polje nekak turški fa-
talizem. Turek gre rat v voj-
sko, ker pravi: Ce mi je Alah
namenil, da umrem, tedaj bom
umrl, če ostanem doma v po-
stelji ali pa če grem v vojno.
Mrtvi in ranjeni odhajajo, pa-
dajo, in oni, ki so preostali go-
vorijo v svojem optimizmu:
Meni je pa le prizanesla kro-
gla.

Računa se, da se izstreli za
vsakega vojaka, ki pada na boj-
nem polju, da okisi tristo kro-
geli, ali z drugimi besedami:
streba je tristokrat ustreliti,
predno pogodi ena krogla. In
sedaj računa vojak: Tristokrat
bom ustrelil, pa bom šele enega
zadnega. Saj nisem tak velik
morilec. Cesar je pač rekel, do-
movina zahteva, pa strelijam,
in če utečem nesreči, pa sem
zopet zdrav doma. Z drugimi
besedami: Navaden, nezobra-
žen človek, in teh je največ v
vojni, se privadi vojni. Take se
privadi prelivaju krvi kot se
privadi človek v poletju vro-
čine in po zimi mrza. Angleži
pravijo: "It is hot there!"
Francoz pa bo dejal: "Ca-
chauffe!" Kdor ne ve, kaj je
vojska, bo videl levje sreč v
vsakem človeku, ki pravi: ca-
chauffe. Pa na bojišču so tudi
največji plačljivci, ki bi si
cer trepetali v kosteh, če bi jim
kdo mož potisnil med rebra, in
tudi ti morajo stati v bojni
vrstah in vsak dan zreti smrti
v oči.

Psihologijoj vojakov bi bilo
treba proučevati z isto pa-
ljivostjo kot proučujejo vo-
jaški atači razne nove po-
trebščine armade. Človek se
privadi vsemu. Zajec stoji v
bojni vrstah poleg močnega
medveda. To pa raditega, ker
je večina onih, ki so v vojni,
od mladih let poučevanja, da
je treba prelivati kri, da se
ohrani mir. In konečno je ve-
čina vojakov nezobražena,
drugačega ne zna kot na koman-
do dvigniti baionet in puško
ter strelijeti. Za višje ideale te
vojaške mase niso. Za klanje
so izvrstne. Ko se jim pridruži
številni župnišči, so fizično popol-
noma sposobne, da se ne ustra-
šijo niti potokov krvi.

Psihologija vojaka na boji-
šču je veliko bolj enostavna
kot bi si kdo misli. Glavna
moč cele armada obstoji ve-
činoma z revnih ljudij, kmetov,
rekodeleev, dijakov ter delav-
skih sinov, ki v normalnem
živiljenju niso posebno junaki.
In res je prav gotovo, da med
vojaki skoraj ne nobenega, ki
ne bi v svojem vsakdanjem
živiljenju zadržel, če bi se ma-
homa znašel pred nabitimi puš-
kami, ki ga hočejo ubiti. In
klijub temu — danes so vsi vo-
jaki — junaki. To pa radi tega,
ker postane vojska za te ljudi
delo. N. pr. prebivalstvo neke-
ga mesta, katero sovražnik ob-

Slovenska Dobrodelna Zveza

Ustanovljena 13.
novembra 1910.

Glavni sedež:
Cleveland, O.

Inkorporirana v državi Ohio leta 1914.

Predsednik: JOHN GORNICK, 6105 St. Clair Avenue,
predsednik: PRIMOŽ KOGOJ, 1053 East 61 Street.
članek: FRANK HUDOVERNIK, 1052 East 62nd Street.
državnik: JERNEJ KNAUS, 6129 St. Clair Avenue.
Zavarovalnik: JAMES M. BELISKAR, 6127 St. Clair Avenue.

GORNICK: Frank Jakšič, 2822 St. Clair Ave. Josip Russ, 1306 E. 55 St.
Knaus: 1057 E. 55 St. Frank Černe, 6094 St. Clair Ave. Anton Gordina
627 St. Clair Ave. Ignac Smukl, 1098 East St. Anton Oštir, 1188 E. 51 St.

Zvezno glisto "CLEVELANDSKA AMERIKA"

Vsi dobitci, druge uradne stvari in deurne nakanice na se pošiljajo
v glavnega tajnika.

glasnik glavnega urada se nahaja na 1052 E. 62nd Street, prvo nadstropje, mesto. Cuy. telefoni: Princeton 1276 R.

Nadaljevanje iz 2. strani.

Priček, inf., Dolnja Straža, črnovojnik 27, pp. Jožef Potočar
je Prečine, lovski bat. 7. Miha Kastrevcev, St. Jernej, pp. št. 17. Anton Perko, Gornje pole
je pri Straži, pp. št. 17. Alojz Kalope, St. Jurij pod Kumom, domobr. pp. 27. Janez Mramor, Velike Lašče, črnovojnik dombr. pp. 27. Simon Bertec
Gradische (Istrija) 97 pp. Znidarski Janez, Šmarjeta, lov
ski bat. št. 8. Alojz Gabrijelčič domovo pri Gorici, dombr. pp. 27.

Slovenec vzel 25 Rusov. — Pravnik Marčič iz Sodražice na Kranjskem je rezervni po
ročnik pri 3. tirolskem dežel
strelskem polku. Pred kratkim je vrnil ranjen s severnega bojišča. Ranjen je bil dne 23. oktobra, k oje ponoci sam za
sledoval rusko patruljo, ki je
bežala pred njim. Pozneje je
stal 14 dni neprehnomoma v og
njem. V noči od 21. na 22. oktobra je njegov polk pregnal z
bajonetnimi napadom Rusov iz raznih postojank. Po spopadu
ko so bili Rusi pregnani, se je
polk novo razvrstil. Poroc
nik Marčič je pustil svojo kom
panijo na dolocenem mestu in
je sel — bilo je okoli polu 12.
ure ponoci — v gosti temi in
negli sam, oborožen s puš
ko, nekoliko opazoval položaj.
Naenkrat se pred njim zabli
ska in pocijo strelji proti njemu.
Marčič, namesto, da bi se u
tekljal v smrť, iz katere se je
iziskalo. Naenkrat se pri
klove kopa Rusov. Marčič jim
nakar postati — vsi so vrgli
orože proč in se udali enemu
saintu, Slovencu (?). Bilo
jih je petindvajset — en nad
poročnik, dva praporščaka in
22 mož. Poročnik Marčič jih je
gnal sam k svojem krdelu, ki
je bilo k sreči zadosti bližu, da
Rusi niso še prišli do zavesti
svoje velike premoči. (Take
bajke morajo pisati časopisi v
Avstriji, ker jih prisili vojaš
ka vlada k temu.)

Rumunija pridržala 150 va
gonov turške muncije. "Az
esi" poroča iz Sofije: Rumu
nija je na meji pridržala 150
vagonov streljiva, ki je bilo
namenjeno v Turčijo. Rumu
nija je ta korak utemeljila s
tem, da kot neutralna država
ne sme dopustiti pošiljanja mu
nicije po svojem ozemlju. Tur
ška vlada je v tej zadevi posla
la Rumuniji noto, v kateri nogo
varja rumunskemu postopanju.
Soda je pridržana muncija
kupela v Rumunijo še pred iz
bruhom vojne.

Moračorj podaljšan. Na no
vo je izila cesarska naredba, s
kojo se določa naslednji mora
čorj: 25 odstotkov t. j. četrti
glavnice z vsemi obrestmi
je treba plačati takoj, 25 od
stotkov glavnice 14. dec. osta
v. t. j. polovica glavnice 31.
januarja 1915.

Gorke odeje iz papirja. Gos
po C. Ulepas v Kodanju poda
je naslednje navodilo za na
pravo papirnih odej bodisi za
vuje ali pa za revne sloje:
za vrakoodeje je treba 70 do
80 posameznih časopisnih li
stov, torej približno časnike od
tujih jedrov. Vsak list se vz
ame posamezno v roko in kolik
vode dobro zmečka; nato se
poravna pa zoper zgnete,
torej je treba približno 8 krat
posvetiti, tako, da postane pa
mehka in voljan kator vol
ja. Tako zmečani in porav
nati listi se polagajo v veliko
število po tleh ali na veliko

Naznanjam. Slovencem, da od
sedaj naprej ne bom imel več
urad na St. Clair ave. ampak
doma kakor poprej na 1105
Norwood Rd. en streljaj od
slovenske cerkve. Slovenci,
prosim vas, da kadar koli ste
namenjeni kupiti posevno,
pridite na moj dom, in ako me
ne bo doma, lahko pustite svoj
naslov in pridej takoj do vas.
Imam mnogo hiš naprodaj v
tej okolici in v Collinwoodu.
Zavarujem hiše in trgovine
proti ognju. Ako vam je nem
ogoče priti do mene, poklicite
telefon Princeton 1298 R.
John Zalič, 1105 Norwood Rd.

(8)

Naznanjam. Slovencem, da od
sedaj naprej ne bom imel več
urad na St. Clair ave. ampak
doma kakor poprej na 1105
Norwood Rd. en streljaj od
slovenske cerkve. Slovenci,
prosim vas, da kadar koli ste
namenjeni kupiti posevno,
pridite na moj dom, in ako me
ne bo doma, lahko pustite svoj
naslov in pridej takoj do vas.
Imam mnogo hiš naprodaj v
tej okolici in v Collinwoodu.
Zavarujem hiše in trgovine
proti ognju. Ako vam je nem
ogoče priti do mene, poklicite
telefon Princeton 1298 R.
John Zalič, 1105 Norwood Rd.

(8)

Glebovel

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada, nam je pisal ale
deče: "Nekega dne je pršla k meni
moja sosedka, naprosto me, da bi jo po
solil svoj voz, da bi bla v mesto, kaj
iskat kopri znamen glavobol. Dal sem
ji nekaj Severovih Praskom zoper
glavobol, katero sem imel pri roki in
dve ur. po mazilju prva prška je
rekla, da ji je bolocina izginila. "Se
verovi prški zoper glavobol in ne
vraljijo (Sever's Wafer for Head
ache and Neuralgia) stanje 25 cent
ov skatilice, v kateri je 12 prškov.
Ako Vas lekarji ne more založiti,
naročite jih od nas. W. F. Severs
Co., Cedar Rapids, Ia.

(dec)

Gosp. Michael Holubovski, Glen
side, Canada

Zgubljeni raj.

Pravnički Svak.

Kakor tdkje megle izza mokrih gora so se počasi plazili iz malih, zaduhlih hiš; boječi in negotovi so bili njihovi koraki, plašni in nezaupljivi obrazci, sovražni in obenem hlapčevsko ponizni pogledi, močna in misičasta njihova telesa, a upognjena prezgodaj in izmučena. Vse je govorilo in pričalo o zaborjenem in strem življenju, ki je nekoč mogočno plalo v teh izzitih telesih, a so ga morali v sili predati, žrtvovali ga za — skorjo kruno.

Isti cilj so imeli koraki vseh, mehanično in nezavedeno so vsi hodili isto pot — nekateri že desetletja — vsaki dan in noga se je že navadila, da je sama od sebe svetela po nji, proti breznu hitela, ki je ne nasino sprejemala vase črno množico, jo opoludne in zvezčer zopet hrubnilo iz sebe, še bolj utrujeno in izmučeno, ko je zopet izsesalo nove krvi iz vsakega telesa, znova zopet ugasnilo na vsakem obrazu in v vsakem očesu mali, slabotni plamenček življenja, ki je vzpljal morebiti čez noč.

Zunaj tega zjalo ogromno brezno; temne, zakajene so bile njegove stene in črno-tujav dim se je valil iz njega; človeškega glasu ni bilo slišati tam notri; ne vesele pesmi ne presernega smeha, le tu in tam morebiti strogo, žurovo povelje in včasih pritajan, vzduh, ki se je nasilno vrtral v izmučenih prshih.

Goverili, peli so pa stroji in grozna je bila njihova pesem, brez melodije in vedno enaku nič veselega, mehkega, nežnega, prosečega, nič ljubeznih in hrepenejnih ni bilo v nji; kakor zlobno roganje in posmehovanje slabotnemu in izmučenemu delavcu ob stroju je zvenelo in ne.

Delavci so prihajali posamezno ali v malih gručah, postajali za hip pred pragom, kakor bi jih bilo strah vstopiti, kakor bi se težko ločili od svetlega dneva, od rosnega jutra, od solnca, ki je vzhajalo za gorami. Kakso so govorili na poti, ker le delati so bili vajeni in med delom so jim stopale misli, zamre besede na jeziku. A kar so govorili je bilo mračno in nejasno, ker le ustnice so govorile niso gledali na posmenje včasih je še tuintam sreči hrepeneči zaklicalo po življenju, a boječ je bil glas in negotov, ker sreči ni zaupalo samemu sebi.

Trije so prihajali, ko so drugi že izginili; v sivem, zidovju, večkrat so primajali skupaj in bolj svoboden je bil njihov korak, glava še ni klonila na prsa, glasna in navdušena je bila njihova beseda, na licih in v očeh je še gorelo življenje, skoro še neskajeno, nedotaknjeno.

"Misliš si: svoj dom, svojo zemljo! Majhna je hišica, na rami bi nesel, a moja je; malo je zemlje okoli nje, preskočil bi jo skoro, a moja je; le eno drevo raste pred hišo, a moje je; majhna je njegova senca, a se vendar lahko mirno in brezskrbno vležem vanjo na travnik..."

Srednji je govoril in lica so mu plantela vedno boji. Odgovoril je tovaris, ki je bil videti najstarejsi, kajti največ brazd je bilo na njegovem obrazu in najbolj globoko so bile zarezane.

"Srečen si, a drugi niso tako. Poglej jih, ki so osivelji pri delu, a nimajo svoje hiše: življenje so pri delu izrabili, a na starost nimajo kje živeti."

"Srečen? Ha! Poglej roke, kje ne vidiš žulja, kje ne sili kri na dan? Poglej mišice na telesu! A vendar so se tresle in so trepetale utrujenosti, ko sem se vratal zvezčer od dela; daljši sem si ga prostovoljno, ko ste drugi izmučeni odhajali, trpel sem še na smrt, ko ste drugi že počivali."

"Res trpel si, a dobro si si poplačal svoj trud, z veseljem se ga bos vedno spominjal, in ne bo ti ga žal."

"Ne bo ga mi in tudi naj si samo misliti je hotel te be-

bi bil dvakrat, trikrat tolrik, neizmeren, kajti tudi sreča je neizmerna, je vsklila iz njega. Vidia je ne pojmita, je ne moreta pojmiti, ker se nista okušila. Če se le enkrat naspis pod svojo lastno streho, na lastni postelji, žena in otroci s teboj, pozabiš takoj vsega trpljenja, nove moči in svežega življenja se napiješ; prestani trud se ti zazdi igrača in malenkosteno, kar te še čaka. Res pravraj je dom, lasten dom in umel bi žalost in briskost prvih starisev za izgubljenim rajem, če bi ga moral kedaj napustiti..."

Obraz mu je zarel, ljubezen v ponos so razdevala besede, pogum in neustrašenost mu je sijala iz oči. Se tovarisema je odsevala na obrazih njegova sreča, sicer le kot medel odsev, ker njeni srcačničti, kar je njegovo.

Toda temna megla je legla vsem na obraz, ko so zagledali pred seboj rjavovo pohelenje in od dima dkajeno poslopje. V zlatih črkah se je blestel nad vratni napis, razdejan in okrušen že nekoliko tuintam:

"David Goldenberg."

Zaščemela jih je zlata barva v očeh, ker solnce je ravno posijošo na napis in ga pozlastilo znova. Zdelo se jum je, da se rogal velike pozlačene črke in se norčujejo iz tistih, ki hite pod njimi v trpljenju, in si komaj upajo sanjati o zlatu.

Spregororil je zopet tovaris na desni, ki je govoril že preje, kateremu je življenje že globočko izzrcalo neizbrisne sledove.

"Glejta, zlati napis na zakajenem zidovju. Črnega naj bi napisali, da bi govoril o našem trpljenju, ali rudečega, da bi klical o naših knavah žuljih, govoril o naši krv, kajti le iz nase krvi se je dvignilo mogočno poslopje, naše roke so ga sezidal, nas je denar, ki leži v njem, ker smo ga zasluzili, krvavo zasluzili, a ga nikdar nismo in ne bomo prejeli! Glejta, stari oče tovarnarjev je s krošnjo na ramu prišel v vas, od hiše do hiše je hodil, če prag so ga suvali naši stari očetje, a njegovemu očetu so naši očetje že zgradili to poslopje, da v njem krošnjarjevemu vnuku udano in pokorno hlapetljemo, kot milost sprejemamo od njega le slabe obresti, tega, do cesar imamo pravico, ker smo si prislužili, kar je vztrajalo iz naše krvi."

L'ca so vsem razvenila, ustnike stisnile, pesti nehotne zažugale.

Tik pred njimi je stalo temno zidovje, zlati napis pa se jim je rogal na njem!

Sirena je zapela odurno pesem, znamenje, naj se delo začne.

Odprio se je okno ravno nad srednjo zlato črko in tolst obraz, ki je bil že dolgo skrit za steklom, se je sklonil vun; v očeh se je iskrila jeza in nevoščljivost, ko je videl ogenj na licih, pogum v očeh in moč v peštih; večkrat je že opazil to in zbal se je ves mogočen — neznatnih, zbal se gospodar — sužnjev, sila in moč se je zbalila — duha.

"Prokleta kralj! Nevarna je in zavarovati se bo treba."

Misel se je hipoma porodila, bila je že gotovost in sklep je bil že poroz iz nje.

"Stoje!"

Obstali so pod oknom; z obraza so mu brali misli in skoro so jih bili veseli, vsaj ponosno nanje.

"Ha, zdaj se prihaja! Ali niste slisali znamenja? Pri delu bi že morali biti! Ha, ali se tako težko ločite od svojih — ha, ha!"

Demonško se je režal njegov tolsti obraz, zahubel in zalit od krvi, ko je govoril zadnje besede; s slastjo in strastjo jih je govorili in se v glas je hotel položiti vso zlobo, ki je bila v besedah.

Samo srednji delavec, ki je raij imel doma, samo on je bil ozlenjen, je imel ženo in otroke; zato je vsa grozna teža izlobnih besed padla na njegovo srce, le on jih je prav občutil, če prav so bile pomotoma namenjene vsem trem.

"Prokleti jud! Pijavka..."

Samo misliti je hotel te be-

sedi, a misli so se nasilno poseti, da je ne bodo zapazili oči, da ne bodo zapazili ognja v njih, ki se ga boje mogočni in ga ne marajo videti..."

Pesem strojev je zatopila njegove besede, govorjenje z navdušenim, a s pritajenim glasom.

Proti večeru tistega dne je bilo.

Tovarnar je prišel v delavniko; le malokrat je prihajal, ker ni bil prijetno tukaj; brišal si je neprenchoma pot s cela, ker je bilo soporno v teh prostorih njegove male oči so krožile po poltemi in vsakdo je vedel iz skušnje, da iščejo nesrečne žrtve, vsak se je bal, da ne iščejo — njega samega.

Tam v kotu so zapazili njegovi pogledi svoj cilj; poleg velikega mrtvega stavja je stal majhen, neznaten živ stroj: težko in naporno je bilo njegovo delo, toda kadar so zavlovile mišice na krepkih rokah, ni bilo videti utrujenosti in napora v njih.

Tovarnar ga je opazoval z nasmehom; škoda se mu je zdele njegovega krepkega telesa, ker veliko sile je bilo v njem še neizrabljene; a vendar, saj lahko dobi dva, tri, deset mest na njega.

Cakal je znamenja, da se konča delo in ni hotel motiti, da ne bi delo zaostalo.

Na znamenje so se ustavili stroji, roke so omahnilo ob lesu, vsa utrujenost se je še le sedaj pokazala na udih in obrazu.

Tovarnar se je bližal počasi.

"Ha, kaj ste govorili zjutraj pred vrat, kaj ste sikkili med zombimi? Kaj?"

"Slišal ste."

"Da, da slišal sem in ne manjam več slišati od svojih delavcev, ki žive od moje milosti, ne manjam več slišati. Zato vas odpuščam iz službe; morabiti bo drugje bolje; ne bojte se, bom že poskrbel, da boeste lahko dobili delo, v bližini kje... Boste videli, do vrat

vam bodo prisli nasproti, kjer v orče pogum, mu je sedel la-čap."

"Kaj dom, če dela niti otroci, če kraha ni, kaj po-raj tistim, ki so lagani njegoval."

Ni mogel gledati slike, ni hotel videći vremščene predhodje, zato je bezal pruč od ma, "bezal brez cilja v nočnem vratu — znamenec raja..."

Zahvala.

Spodaj podpisani se vremščenje izvajajo, so poslala sledenje podpis Dr. sv. Alojzija \$5. Sl. Soči \$3.11. dr. Slovan, št. 3 SDZ \$2.30. dr. Žužemberger Šta, dr. Mir, št. 10 SDZ \$3.75. Vsem se še enkrat lepo zahvaljuje.

Solez so se pomešale s pravom in potom na obrazu.

Pred oči mu je stopila novo kupljena hiša zunaj trga, vrtec okolo nje, drevo pred njo, žena v veži, otroci na pragu, kot meni John Schneider, Muskegan, Mich. 55 Summer St. Tri sobe se oddajo v načini Plinova napeljava. 1728 E. 38th St.

6205 St. Clair Ave.
V Modicevem poslopu.

Belaj & Močnik,

SLOVENSKA KROJAČA IN TRGOVCA Z VSO MOŠKO OPRAVO.

6205 St. Clair Ave.
V Modicevem poslopu.

Velika Razprodaja Zimskega Blaga

SE PRIČNE
V SOBOTO, 9. JANUARIJA '15.

k kateri so uljudno vabljenci vsi rojaki, ker razprodaje so pri nama jako redke, zato pa sedaj nudiva rojakom res dobro blago po skrajno znižanih cenah, ki vas primorajo, da kupite.

V SLEDEČEM PODAJEMO NEKOLIKO CEN:

Moške obleke:

\$17.00 POPREJ, SEDAJ	\$10.00
\$15.00 POPREJ, SEDAJ	\$9.00
\$12.00 POPREJ, SEDAJ	\$8.00
\$10.00 POPREJ, SEDAJ	\$7.00

Moške hlače:

\$4.00 VREDNE, ŠEDAJ	PO \$3.00
\$3.50 VREDNE, ŠEDAJ	PO \$2.50
\$3.00 VREDNE, ŠEDAJ	PO \$2.25
\$2.00 VREDNE, ŠEDAJ	PO \$1.50
\$1.50 VREDNE, ŠEDAJ	PO \$1.15
\$1.00 VREDNE, ŠEDAJ	PO 75¢

Moške srajce:

\$2.00 VREDNE SRAJCE, SEDAJ	PO \$1.50
\$1.50 VREDNE SRAJCE, SEDAJ	PO \$1.15
\$1.00 VREDNE SRAJCE, SEDAJ	PO 80¢
50¢ VREDNE SRAJCE, SEDAJ	PO 40¢

Moške delavne srajce:

CRNE, MODRE IN PISANE SRAJCE	40¢
50¢ VREDNE SRAJCE, SEDAJ	PO 40¢

Zimska spodnja obleka:

BELA IN RUJAVA SPODΝJA OBLEKA	40¢
50¢ VREDNA, SEDAJ	PO 40¢

Union suits:

\$1.50 UNION SUITS, VREDNI, PO	\$1.15